20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ޚ ރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 28 ވަނަ ބައްދަލުވުން
20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އ އިމ ރ ތް (ކޮ މިޓީކުރ ކޮޓަރި)13
ފެށުނު ގަޑި: 10:32

ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 28 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގަ އްރިރު؛ މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޚާރިޖީގުޅުންތަކުގެ 2026 ވަނަ އަހަރުގެ 28 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް އިއްޒަތްތެރި
ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ. މިވަގުތު ކޮމިޓީގައި ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢާޒިމް
ޢަބްދުލްޢަޒީޒު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދުދީދީ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުއްރަޙްމާން އަދި
އަޅުގަނޑު ޙަސަން ޒަރީރު، ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެޖެންޑާގައި ހުށަހެޅިފައި މިވާ މައްސަލައަކީ
މިނިސްޓްރީގެ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒާއި ، އެ މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން ހިންގަމުންދާ މިޝަންތަކުގެ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ
އަހަރީ ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކުރުން. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އެޖެންޑާގައި އެބަ އޮތް ހިމަނާފައި
ޖަރުމަނުވިލާތުގައި ހުންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންބަސީއާއި، ތައިލެންޑުގައި ހުންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންބަސީއާއި
ތުރުކީގައި ހުންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންބަސީ އާއި އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒް ގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ، މިނިސްޓްރީ
އޮފް ފޮރިން އެފެއާ ޒްގެ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކުރުން. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ
ޖެހިލާނީ މިއަދު އެޖެންޑާގައި މި އޮތް ކަންތައްތަތަކަށް ރިއާޔަތްކުރާ އިރުގައި ޖަރުމަނުވިލާތުގައި ހުންނަ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންބަސީގެ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓު ދިރާސާކުރުމަށް. މި އެންބަސީއަށް ނަޒަރު ހިންގަ އިލާ
އިރުގައި މި އެންބަސީ ގާއިމުކުރެވިފައި ޖަރުމަނުގައި މި އިންނަނީ 15 އޮގަސްޓު 2016ގައި. އަދި ރަސްމީކޮށް
ހުޅުވާފައި މި ވަނީ 28 ސެޕްޓެންބަރު 2016ގައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއާ ގުޅިވަޑައިގެންފި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހީމް ޙުސައިން، ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ. އިދާރީ ހިންގުމަށް ނަޒަރު ހިންގައިލާ އިރުގައި އެންބަސީގެ
މައިގަނޑު މަސް އޫލިއްޔަތުތަކަ ކީ ކުރިން ދެންނެވިހެން ހަމަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ، ރާއްޖޭގެ ބޭރު އެކި ގަ އުމުތަކުގައި
ދިވެހި ދައުލަތުން ގާއިމުކުރާ އެންބަސީތަކާއި އަދި މިޝަންތަކުގަ އި ހަމަ އެންމެ މުހިންމު އެއް މަގުސަދުތަކަކީ ހަމަ
ހުރިހާ އެންބަސީތަކުގައި ވެސް ދާދި އެއް މަގުސަދެއް. އެއީ އެ ގަ އުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގުޅުންބަދަހިކުރުމާއި އަދި އެ
ގައުމުގައި އުޅޭ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ކަންކަމުގަ އި އެހީތެރިވެދިނުމާއި، ކިޔަވާ ކުދިންނަށް އެހީތެރިވުމާއި
އަދި އެހެނިހެން ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ކަންކަމުގެ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދީ އަދި ޚާރިޖީ ސިޔާސަތުގެ
ދަށުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރުން. އެގޮތުން ނަޒަރު ހިންގައިލާ އިރުގައި ދެ ގައުމު ގެ ސަރުކާރާ މުޢާމަލާތުތައް
ހިންގުމާއި، އެކުވެރި ކަން ދަމަހައްޓައި ބަދަހިކުރުން. ޖަރުމަނުގެ އިސް ވެރިންނާއި މީޑިއާ ޑިޕްލޮމެޓިކް ކޮމިއުނިޓީ
ގުޅުން އުފައްދައި ރާއްޖެ ހަމަ ތައާރަފުކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއާ ގުޅިވަޑައިގެންފި ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ދާއޫދު، ކޮމިޓީގެ ނައިބު މުގައްރިރު. އަދި ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
1

ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 28 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ޙުސައިން ޒިޔާދު، އަދި ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަފޫ ޙާމިދު، ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަނާން މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވެސް. އަދި އެގޮތުން ޖަރުމަނުގެ ސިޔާސީ، އިގުތިސާދީ އަދި
އެހެނިހެން މުހިންމު ކަންކަމުގެ ރިޕޯޓުތައް ވެސް ހަމަ ޑެއިލީކޮށް، ދުވަހުން ދުވަހަށް ރާއްޖޭގެ ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކާ ބެހޭ
ވުޒާރާއާ ހިއްސާކުރެ ވިގެން ވެސް އެބަ ދޭ. ޖަރުމަނުގެ އިންވެސްޓަރުންނަށް ރާއްޖޭގަ އި އޮތް ފުރުޞަތުތައް އަންގައިދީ
އިންވެސްޓްމަންޓުތައް ގެނައުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ޖަރުމަނުގައި ހުންނަ އެކިއެކި ވިޔަފާރި ޖަމުޢިއްޔާތަކާއި
އަދި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި ހަރަކާތްތެރިވާ އެޖެންސީތަކާ ބައްދަލުކޮށް، ރާއްޖެ ތަ އާރަފުކުރުމުގެ މަސައްކަތް
ކުރިއަށްދާކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ކުރަމުން ގޮސްފައިވާކަން މި އެންބަސީ ރިޕޯޓުން އެބަ
އެނގޭ. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ޖަރުމަނަކީ ޔޫރަޕުގެ އެންމެ ބޮޑު އި ގުތިސާދު އަދި ޔޫރަޕު ގެ އެންމެ އާބާދީ ބޮޑު އެއް
ގައުމު. އަދި ޚާއްސަކޮށް މި ރާއްޖެއަށް އެންމެ ގިނައިން ފަތުރުވެރިން އަންނަ އެއް ގައުމަކީ ވެސް ޖަރުމަނުވިލާތް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ދިރާސާކުރާ އަހަރީ ރިޕޯޓު މި ނިސްބަތްވާ ގައުމަކީ ހުރިހާ ގޮތަކުން ވެސް
ވަރަށް ބޮޑު ގައުމެއް. އަދި ރާއްޖެއަށް ވަރަށް މުހިންމު ގައުމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގައުމަކީ ފަތުރުވެރިކަމަށް
ބަރޯސާވެފައިވާ ގައުމަކަށްވެފައި، ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެންމެ ގިނައިން ފަތުރުވެރިން ޔޫރަޕުން އަންނަ އެއް ގައުމަކީ
ޖަރުމަނުވިލާތްކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އެގޮތުން ޖަރުމަނުގައި ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ޕްރޮމޯޓުކުރުމުގެ
ގޮތުން އަޅުގަނޑު ކުރިން އިޝާރާތްކުރިފަދައިން ހަރަކާތްތައް ހިންގައި އަދި ދިވެހިރާއްޖެ އިސްތިހާރުކުރުމުގައި އެ
ތަންތަނުގެ ފަތުރުވެރިކަމާ ބެހޭ ވުޒާރާތަކުގެ ބޭނުންފުޅުންނާއި އަދި އެހެނިހެން ވެސް އެ ކަމާ ބެހޭ ބޭފުޅުންނާ
ބައްދަލުކޮށް އެ މަސައްކަތްކުރެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރަންޖެހޭ. އަދި އެއާއެއްކޮށް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިންވެސްޓްމަންޓުތައް
ގެނައުމަށް ޓަކައި ވެސް އެކިއެކި އިއްޒަތްތެރިންނާއި އެ ގައުމުގެ އަދި ބޭރު ގައުމުގެ، އެހެން ޔޫރަޕް އެހެން
ގައުމުތަކުންނާއި އަދި އޭޝިއާ އެހެން ގަ އުމުތަކުގައި ތިއްބަވާ އެ ގަ އުމުގެ، ޖަރުމަނުގައި ތިއްބަވާ އެކިއެކި
ޑިޕްލޮމެޓުންނާ ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިޝަނުން ބައްދަލުކޮށްފައިވާކަން މި ރިޕޯޓުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ފާހަގަކުރެވިގެން ދޭ އިނގޭތޯ. އަދި އޭގެ އިތުރުން ރަސްމީ ދަތުރުފުޅުތަކުގައި ދިވެހި ދައުލަތުން ނުވަތަ ދިވެހި
ސަރުކާރުން ވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުންގެ ގިނަ އިންތިޒާމުތައް ވެސް އެ ގައުމުގައި ހަމަޖެހިގެންދަނީ މި އެންބަސީގެ
އެހީތެރިކަމާ އެކު ކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ޖަރުމަނުވިލާތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދަރިވަރުން ވެސް
ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރަން ވެސް ތިބޭ ގައުމަކަށްވެފައި އަދި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުން ވެސް އުޅޭ ގަ އުމަކަށްވެފައި، އެ
ރައްޔިތުންގެ ކަންތައްތަކުގައި ވެސް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. މި
ރިޕޯޓުގައި ޖަރުމަނުގެ އެންބަސީއަށް ދެވިފައިވާ ބަޖެޓު އަދި ފާސްކުރެވިފައިވާ ބަޖެޓާއި އަދި އެ ބަޖެޓުން
2

ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 28 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ބޭނުންކުރެވިފައިވާވަރާއި، އޭގެ ތެރޭގައި ކެޕިޓަލް ޚަރަދާއި އަދި އެހެނިހެން ޚަރަދުތަކުގެ ތަފުސީލު ވެސް
ހިމެނިފައިވާކަން އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް ޓަކައި ދަންނަވައިލަން އިނގޭތޯ.
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ޖަރުމަނުވިލާތަކީ އެންމެ ގިނައިން އައި.ޓީ ފެއަރ ބާއްވާ އެއް ގައުމު. މިއީ މުޅި ދުނިޔޭގެ
ކަންކޮޅުތަކުން މި، އާދެ! އައި .ޓީގެ ފެއަރގައި މި ފަތުރުވެރިކަމާ ބެހޭ ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތައް ބައިވެރިވޭ. އެއީ މި
ދުނިޔޭގައި މިގޮތަށް ބާއްވާ އެންމެ ބޮޑު ފެއަރކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. މި ފެއަރގައި ބައިވެރިވާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓީމުތައް ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭފުޅުންގެ އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖެއްސުމަށް ޓަކައި ވެސް ކޮންމެ ފަހަރަކު
ވެސް، މި ފެއަރ އޮންނަ ކޮންމެ ފަހަރަކު ވެސް އަދި އެހެނި ހެން ވެސް، ޖަރުމަނަކީ ވަރަށް ގިނަ ފެއަރތައް އޮންނަ
ގައުމަކަށްވާތީވެ އެ ކަންތައްތަކުގައި ހަމަ އެންބަސީގެ މުވައްޒަފުން އަދި އެންބަސީގެ އެހީތެރިކަން ވަރަށް ރަނގަޅަށް
ފޯރުކޮށްދީފައިވާކަން އަޅުގަނޑަށް މި ރިޕޯޓުން ފާހަގަކޮށްލެވޭ . މި ރިޕޯޓުގައި ވެސް ހަމަ އާންމުކޮށް އެހެން ގިނަ
ރިޕޯޓުތަކޭ އެއްފަދައިން ޑެއިލީކޮށް އެ ބޭފުޅުންގެ ރޫޓު މި އިންނަ ގޮތް ތަފްސީލުކޮށް ވަރަށް ލިޔެލާފައި އެބަ އޮތް.
އަދި އެކިއެކި ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކޮށްފައި، އޭގެ ތަފުސީލުތަކާއި އަދި އެ ޑޭޓާތައް ވެސް ސްޕެސިފައިކޮށް އަދި އެއީ
ކޮންކަމަކާ ބެހޭ ގޮތުންތޯ ބައްދަލުކުރީ އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން ނުކުތް ނަތީޖާއަކީ ކޮބައިތޯ، އެ ހުރިހާ ޑީޓެއިލްސްތައް
ވެސް ހަމަ ސްޕެސިފައިކޮށް ކޮންމެ މީޓިންއެއްގައި އެ ކަންކަން ލިޔެފައިވާކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން
ބޭނުން. ޖަރުމަނަކީ ވަރަށް ގިނައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކިއެކި ވަޒީރުންނާއި އަދި ސަރުކާރުގެ އިސް މަގާމުތަކުގައި ތިބި
ބޭފުޅުން ޒިޔާރަތްކުރާ ގައުމެއް. އަދި ޚާއްސަކޮށް ކުރިން މި ދެންނެވިހެން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގެ އިސް ބޭފުޅުން
ވެސް. އެގޮތުން އެ ޒިޔާރަތްކޮށްފައި ހުރި ޒިޔާރަތްތަކުގެ ތަފުސީލާއި އަދި ބައްދަލުކޮށްފައި ތިބި ބޭފުޅުންގެ އަދި
މީޓިންތަކުގެ ތަފްސީލު ވެސް މީގެ ހިމެނިފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން އިނގޭތޯ. ސިޔާސީގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން
ނަޒަރު ހިންގައިލާ އިރުގައި ދިވެހިރާއްޖެއާއި ޖަރުމަނުވިލާތާ ދެމެދު ސިޔާސީ، ރަސްމީ ސިޔާސީގުޅުން
ގާއިމުކުރެވުނީއް ސުރެ ދެ ގައުމު ދެމެދުގައި ހަމަ ކުރިން މި ދެންނެވިހެން އޮތީ ހަމަ ވަރަށް ސުލްޙަ ވެރި، ވަރަށް
ޕްރޮޑަކްޓިވް ، ވަރަށް އެކުވެރި ބަދަހި ގުޅުމެއް. ޖަރުމަނުވިލާތަކީ ހަމަ ރާއްޖޭގެ އެހެނިހެން ކަންތައްތަތަކަށް ވެސް،
އެޑިޔު ކޭޝަނަލީ އަދި ޞިއްޙީ ދާއިރާގެ ވެސް އަދި ދިފާޢީ ކަންތައްތަކަށް ވެސް ހަމަ ގިނަގުނަ އެހީތަކެއް ވަމުންދާ
ގައުމެއް ހަގީގަތުގައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އިގުތިސާދު ފަތުރުވެރިކަމަށް ބަރޯސާވެފައިވާ އިގުތިސާދުގެ އެންމެ ބޮޑު
ހިއްސާއެއް އަދާކުރާ އެއް ގަ އުމެއް ގޮތުގައި ޖަރުމަނުވިލާތުގެ ފަރުތުވެރިންގެ ހި އްސާ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން
ބޭނުން މި ފުރުޞަތުގައި. ޖުމުލަކޮށް މި ރިޕޯޓުގައި ހުރި ގިނަ ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑު އަލިއަޅުވައިލީ މި. ދެން
އިތުރަށް އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ކުރިއަށްނުގެންގޮސް ތި ބޭފުޅުން ޖަރުމަނުވިލާތުގައި މި ހުންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންބަސީގެ
3

ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 28 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
2024 ވަނަ އަހަރުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓާ ބެހޭ ގޮތުން އެއްވެސް ކަމެއް ހިއްސާކޮށްލަން ބޭނުން ނަމަ އަޅުގަނޑު އެ
ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލާނަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއާ ދެންމެގައި ގުޅިވަޑައިގެންފި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުاله
ރިފާޢު. އިއްޒަތްތެރި އެއްވެސް ބޭފުޅަކު އެއްޗެއް ހިއްސާކޮށްލަން ނުވަތަ ހުށަހެޅުމެއް އޮތް ނަމަ ވެސް އަޅުގަނޑު އެ
ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލަން. ދެންމެ އަޅުގަނޑުމެން މި އަލިއަޅުވައިލީ ޖަރުމަނުވިލާތުގައި ހުންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އެންބަސީއަށް. ދެން އަޅުގަނޑަށް މި ޖެހިލަނީ ތައިލެންޑުގައި ހުންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންބަސީގެ 2024 ވަނަ
އަހަރުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓަށް. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ތައިލެންޑަކީ ދިވެހިރާއްޖެއާ ވަރަށް ގާތްގުޅުމެއް ވަރަށް
ކުރީއްސުރެ ވެސް އޮންނަ ގައުމެއް. އަދި ޚާއްސަކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިންގެ މެދުގައި ވަރަށް މަގުބޫލު ގައުމެއް.
އަޅުގަނޑުމެން އެކިއެކި ބޭނުންތަކަށް ވަރަށްގިނައިން ތައިލެންޑަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިން ޒިޔާރަތްކުރޭ. މިއީ
ދުނިޔޭގެ ފަތުރުވެރިކަމަށް ބަލާ އިރު ވެސް ގާތްގަނޑަކަށް އަހަރެއްގެ މައްޗަށް ސާޅީސް ފަހެއް، ސާޅީސް ހަތް
މިލިއަން ފަތުރުވެރިން ޒިޔާރަތްކުރާ ގައުމެއް ގޮތުގައި ތައިލެންޑު ހިމެނިފައިވާ އިރު ، ދުނިޔޭގެ ފަތުވެރިންގެ
ލިސްޓުގައި އެ ގައުމަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ނިސްބަތަށް ބަލާ އިރުގައި ގާތްގަނޑަކަށް ގަދަ ފަހެއްގައި ތައިލެންޑު ހިމެނޭކަން
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. މި ގައުމާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިނގޭތޯ ސިޔާސީގުޅުން، 2024 ވަނަ އަހަރު ވެގެން
މި ދަނީ މި ގައުމާ އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ގުޅުން ގާއިމުކުރިތާ 44 އަހަރު ވެގެންދާ އަހަރެއް ގޮތަށް އިނގޭތޯ.
އެހެންވީމާ، މި އަހަރީ ރިޕޯޓު، 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ދިރާސާކުރަމުންދާ
އިރުގައި ތައިލެންޑާއި އަޅުގަނޑުމެންނާ ސިޔާސީގުޅުން ގާއިމުކުރެވިގެން 44 އަހަރު ވީ . އެހެންވީމަ ވެސް އެބަ
އެނގޭ އަޅުގަނޑުމެންނާއި ތައިލެންޑާ ދޭތެރޭ މިއޮތީ ވަރަށް ޚާއްސަ ގާތްގުޅުމެއްކަން އިނގޭތޯ. މި އެންބަސީން
ވެސް، ހަމަ އާންމުކޮށް އަޅުގަނޑު ދެންނެވިހެން އެންބަސީގެ މައިގަނޑު މަގުސަދުތައް މި ހިމެނެނީ ތައިލެންޑުގެ
ސަރުކާރާއި މުޢާމަލާތުކުރުމާއި އަދި އެކުވެރިކަން ދެ ގައުމު ދޭތެރޭގައި ބަދަހިކުރުން. ހަމަ އެއާ އެއްގޮތަށް ރާއްޖޭގެ
މިނިވަންކަމާއި އިސްތިގުލާލު ދެމެހެއްޓުމާއި، ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ޚާރިޖީ ދާއިރާއިން
ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރުން. އަދި އެއާއެއްކޮށް ތައިލެންޑުގައި ހުންނަ އދ. އޮފީސްތަކާއި ދިވެހިރާއްޖެ
ތަމްސީލުކުރުން. ރާއްޖޭގެ އިންވެސްޓަރުން ގެނައުމާއި ދެ ގައުމުގެ އިންވެސްޓަރުންނަށް ފުރުޞަތު ފަހިކޮށްދިނުން. މި
އަހަރީ ރިޕޯޓަށް ބަލާ އިރު ވެސް ތައިލެންޑަކީ ވަރަށް ގިނަ އިންވެސްޓަރުން ، ހަގީގަތުގައި މުއްސަނދިން ދުނިޔޭގައި
ތިބި އެއް ގަ އުމު ކަމަށް ވާތީވެ ، މި ގައުމަށް އިންވެސްޓަރުން ގެނައުމަށް ޓަކައި ތައިލެންޑުގެ އެކިއެކި
އިންވެސްޓަރުންނާ ބައްދަލުކޮށް ފަހި ފުރުޞަތުތަކެއް ދިވެހި ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ހޯދައިދީފައިވާކަން އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން އިނގޭތޯ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ޕްރޮމޯޓުކޮށް، އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ތައިލެންޑަކީ
4

ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 28 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގައި ދުނިޔޭގެ ވަރަށް މަޝްހޫރު ގައުމެއް. އަދި ވަރަށް ގިނަގުނަ ކާމިޔާބުތަ ކެއް ހޯދާފައިވާ ގައުމެއް.
އެހެންވީމާ، ތައިލެންޑުގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއިން ތަޖުރިބާ ހޯދުމުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ
ދާއިރާއާ ބެހޭ ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން ތައިލެންޑަށް ޒިޔާރަތްކުރައްވާފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އަދި
މިހާރަކަށް އައިސް އިނގޭތޯ، ތަޖުރިބާ ދަތުރުތަކަށް ތައިލެންޑަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލަރުން
ވެސް ވަޑައިގަންނަވާކަމީ މި ގައުމަކީ ދިވެހިންނާ ގުޅިފައިވާ ވަރަށް ބޮޑު އެއް ގައުމެއްކަން އަޅުގަނޑަށް
ފާހަގަވެގެންދާ ކަމެއް އިނގޭތޯ. މިފަދަ ކޮންމެ ދަތުރެއްގައި އިނގޭތޯ، އެތާ ދިރިއުޅޭ ދިވެހިންނަށް ވެސް އަދި
ކިޔަވަން ތިވޭ ދަރިވަރުންނަށް ވެސް ރާއްޖޭގެ އެންބަސީގެ ފަރާތުން ހަމަ އެހެން ގިނަ އެންބަސީތަކުން ފޯރުކޮށްދޭ
އަދި އެ ދަރިވަރުން ބޭނުންވާ އަދި އެ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ގިނަގުނަ ޚިދުމަތްތަކެއް ދެވިފައިވާކަން. އަދި އެ
ދަރިވަރުންނާއި އަދި އެ ތަނުގައި ދިރިއުޅޭ ދިވެހިންނާ ދޭތެރޭ ވަރަށް ގާތް ގުޅުމެއް ތައިލެންޑުގެ އެންބަސީގައި ތިބި
މުވައްޒަފުން ދަމަހައްޓަމުން ގޮސްފައިވާކަން އަޅުގަނޑު މި ރިޕޯޓުން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން އިނގޭތޯ. ދެން ހަމަ މި
ރިޕޯޓުގައި ވެސް މާލީ ކަންތައްތަކަށް ނަޒަރު ހިންގައިލާ އިރު ހަމަ ޖުމުލަ ލިބުނު ބަޖެޓު ވެސް އެބަ އޮތް ޖަހާފައި
އިނގޭތޯ. އަދި ޚަރަދުވިވަރު ވެސް. އަދި އޭގެ އިތުރަށް ބޭންކު ބެލެންސް ވެސް އިނގޭތޯ ވިތް އެޓޭޗްޑް ސްޓޭޓުމެންޓާ
އެކު ވެސް ހިމެނިފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ސްޓްރެޓެޖިކް، އެކިއެކި އަމާޒުތަކަށް ހާސިކުރުމަށް
ޓަކައި، ވާސިލުވުމަށް ޓަކައި ކޮށްފައި ހުރި ބައެއް ކަންތައްތަކަށް ނަޒަރު ހިންގައިލާ އިރު، ގަ އުމީ ސިޔާސަތު
ހިމާޔަތްކޮށް ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް ޓަކައި ތައިލެންޑު، ވިއެޓްނާމް އަދި ކެމްބޯޑިއާގައި އޮންނަ
ޚާރިޖީ ގުޅުންތައް އިތުރަށް ބަދަހިކުރުން. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ތައިލެންޑުގައި މި ހުންނަ ރާއްޖެ އެންބަސީގެ ދަށުން
މި ބަލަހައްޓަނީ ވިއެޓްނާމު އަދި ކެމްބޯޑިއާގައި ހުންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުޅޭ އެކިއެކި ކަންތައްތަކުގެ ކަންތައްތައް
ވެސް. އާދެ! އެހެންކަމުން، ބެންކޮކު އަޅުގަނޑު ކުރިން މި ދެންނެވިހެން މިއީ ތައިލެންޑުގެ ވެރި ރަށް. ވަރަށް
ގިނައިން ދިވެހިން ގޮސް އުޅޭ ގައުމެއް. އަދި ޚާއްސަކޮށް ބޭސްވެރިކަމަށް އިނގޭތޯ. ވަރަށް ގިނަ، އެންމެ ފަހުގެ
ޒަމާނުގެ އެކި އެކި ވަސީލަތްތަކާ އެއްކޮށް އެންމެ ފެންވަރުގެ އެއް ބޭސް، އޭޝިއަން ބޭސްފަރުވާގެ ޚިދުމަތް ދޭ އެއް
ގައުމެއް ގޮތަށް ތައިލެންޑުވުމާ އެކު ވަރަށް ގިނަ ދިވެހި ފަރާތްތަކުން ތައިލެންޑަށް ބޭސްކުރަންދާކަން ވެސް
ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އަދި އެ ދާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ދިމާވާ އެކި ކަންތައްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންބަސީން އެ
ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭ ވާހަކަ. ހަމަ ދެންނެވިހެން ކިޔަވާ ކުދިންނަށް ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކާއި އަދި
ތައިލެންޑަކީ ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ދަރިވަރުން އެކިއެކި ދާއިރާތަކުގައި ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރަމުންދާ
ގައުމެއްކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން އިނގޭތޯ. އެގޮތުން ތައިލެންޑުގައި ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރަމުންދާ
5

ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 28 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ދަރިވަރުންނަށް ހަމަ އެންބަސީގެ ފަރާތުން އެ ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދީ ހަދާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ
އުފަލާ އެއްކޮށް ފާހަގަކޮށްލަ ން. އަދި ހަމައެއާއެއްކޮށް ، މި އެންބަސީއަކީ ވަރަށް އެކްޓިވް ބޭފުޅުން ތިބި
އެންބަސީއެއްކަން އަޅުގަނޑު މި ރިޕޯޓުތައް ބައްލައިލެއްވީމަ އެބަ އެނގޭ. ވަރަށް ގިނަ އެކްޓިވިޓީސްތަކުގައި
އިނގޭތޯ، ވަރަށް ގިނަ ހަރަކާތްތަކުގައި އެ ބޭފުޅުން ވަނީ ދިވެހިރާއްޖެ ތަމްސީލުކުރުމުގައި އެ ތައިލެންޑުގެ އެކިއެކި
ވުޒާރާތަކަކާއި އަދި އެކި މުއައްސަސާތަކަކާއި އަދި އެކިއެކި ދާއިރާތަކުގެ އިސް ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކޮށްފައި.
އިގުތިސާދީ އަދި ވިޔަފާރީގެ ގުޅުން ނަޒަރު ހިންގައިލާ އިރު އަޅުގަނޑު ކުރިން ދެންނެވިހެން ދިވެހިރާޖެ އަދި
ތައިލެންޑަށް އެންމެ ގިނައިން އެކްސްޕޯޓު ކުރަނީ މަހުގެ ބާވަތްތައް. ރާއްޖެއިން އިނގޭތޯ އެންމެ ގިނައިން ތައިލެންޑަށް
އެކްސްޕޯޓުކުރާ އެކައްޗަކީ މަހުގެ ބާވަތްތައް. އަދި ޚާއްސަކޮށް ރީނދޫ އުރަހަ މަސް އަދި ދަޅުމަސް ވެސް އެބަ
ހިމެނޭ. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދަޅުމަހަކީ ތައިލެންޑުގައި ވަރަށް މަޝްހޫރު ދަޅުމަހެއް. އަދި
ޚާއްސަކޮށް ޓޫނާ، އަ ޅުގަނޑުމެންގެ ފެކްޓަރީ، އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންގެ މިފްކޯ އެންމެ ގިނައިން މަސް ބޭރުކުރާ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދެވަނަ އިންކަމް ޖެނެރޭޓުކުރެވޭ ސޯސްއަކަށް މި އޮތީ މަސްވެރިކަން. މަސްވެރިކަމަށް ނަޒަރު
ހިންގައިލާ އިރު އެންމެ ގިނައިން ދިވެހިންގެ މަސް އެކްސްޕޯޓުކުރާ އެއް ގަ އުމަކީ ދަޅުގައި ވިޔަސް އިނގޭތޯ، ވެލިއު
އެޑްކޮށްފައި ހުންނަ ދަޅުގައި ވިޔަސް އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތަށް ވިޔަސް އެންމެ ގިނަ އެކްސްޕޯޓުކުރާ އެއް ގަ އުމަކީ
ތައިލެންޑުކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ތައިލެންޑަކީ ހަމަ ރާއްޖޭގައި މި ހުރި
ފަދައިން ހަމަ މަޝްހޫރު ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ބްރޭންޑުތަކެއް ހޮޓާތައް ހުރި ގަ އުމެއް. އެހެންވީމާ، އެ ގައުމުތަކުގައި އެ
ހުރި ހުރިހާ ބްރޭންޑުތަކުގެ އިސްވެރިންނާ ބައްދަލުކޮށް އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންބަސީން އެ
މަސައްކަތްކޮށްފައިވާކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން އިނގޭތޯ. ދެން ޞިއްޙީ ދާއިރާގައި ވެސް ހަމަ
ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގިނަގުނަ އެހީތައް ތައިލެންޑުގެ ސަރުކާރުން ފޯރުކޮށްދީފައިވާ ކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން
ބޭނުން. އަދި އެފަދަ ހޯދުމުގައި ރާއްޖޭގެ އެންބަސީން ގިނަގުނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައިވާކަން އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ދެން މިހިސާބުން އަޅުގަނޑު އަނެއްކާ ފުރުޞަތު މި ހުޅުވައިލަނީ ތައިލެންޑުގައި މި ހުންނަ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންބަސީއާ ބެހޭ ގޮތުން، މި ދިރާސާކުރާކުރަމުންދާ ރިޕޯޓާ ބެހޭ ގޮތުން ތިޔަ އިއްޒަތްތެރި އެއްވެސް
މެންބަރަކު އެއްވެސް އެއްޗެއް ހިއްސާ ކޮށްލަން ބޭނުން ނަމަ އަޅުގަނޑު އެ ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލަން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އަޅުގަނޑު މި ޖެހިލަނީ ތުރުކީގައި ހުންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންބަސީގެ 2024
ވަނަ އަހަރުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓަށް އަލިއަޅުވައިލަން. 2024 ވަނަ އަހަރަކީ ދިވެހިރާއްޖެއާއި ތުރުކީއާ ދެމެދު
ސިޔާސީގުޅުން ގާއިމުކުރެވުނުތާ 45 އަހަރު ފުރިވެގެންދާ ދުވަސް. ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު
6

ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 28 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
މުޢިއްޒު ވެރިކަމުގެ ހުވައި 17 ނޮވެންބަރު 2023ގައި ކުރުމަށް ފަހު އެންމެ ފުރަތަމަ އިނގޭތޯ، އަދުގެ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ލީޑަރު އެންމެ ފުރަތަމަ ރަސްމީ ދަތުރެއް ކުރެއްވީ ޓަރކީއަށް އިނގޭތޯ ، ނުވަތަ ތުރުކިއޭއަށް. އެއީ
26 އިން 28 އަށް ނޮވެންބަރ 2023 ވަނަ ދުވަހު. އެހެންކަމުން، ތުރުކީއާއި ދިވެހިރާއްޖެއާ ދެމެދުގައި މި އޮތީ
ވަރަށް ގާތް ގުޅުމެއް އުފެދިފައި. އަދި މި ވެރިކަމުގައި މި ވަނީ ތުރުކީގައި އަޅުގަނޑުމެން އެންބަސީ ވެސް
ގާއިމުކޮށްފައި. ތުރުކީގެ އާންމު ދިރިއުޅުމުގައި ބޭނުންކުރާ ގިނަ ބާވަތްތައް، މުދާ މިއީ ހަމަ އަޅުގަނޑަށް ދެންނެވޭނީ
ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަރަށް ގިނައިން އިމްޕޯޓުކުރާ ބާވަތްތަކެއް ބޭނުންވާ، އަޅުގަނޑުމެން ދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންވާ ބޭސިކް
ރިކުއަޔަރމަންޓްސް ތެރޭގައި ހިމެނޭ ވަރަށްގިނަ ގުޑްސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޓަރކީން އެބަ އިމްޕޯޓުކުރަން. ދެން
ޓަރކީ، ޓަރ ކީ ނުވަތަ ތުރުކީއަށް ނަޒަރު ހިންގަ އިލާ އިރު މި ގައުމަކީ މެދުއިރުމަތީގައި އަދި ޢަރަބި ގަ އުމުތަކުގެ
ތެރެއިން ވެސް އެންމެ ނުފޫޒުގަދަ، އެންމެ ބާރުގަދަ އަދި އެންމެ ވަރުގަދަ އަސްކަރިއްޔާއެއް އޮތް އަދި އެންމެ
ވަރުގަދަ އި ގުތިސާދު އޮތް ގައުމުކަން ވެސް އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. މި ރިޕޯޓަށް ނަޒަރު
ހިންގައިލާ އިރުގައި ވެސް ހަމަ ތުރުކީގައި ހުންނަ އެންބަސީން ކުރީގައި ހުރި، އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކުރި އެހެން
އެންބަސީގެ މި ޖެހިލާ އިރު ވެސް މި ފެންނަ ހުރިހާ ޑީޓެއިލްސްތައް، އާދެ! އެ ބޭފުޅުން ޑޭ -ޓު-ޑޭކޮށް ކުރާ ގިނަގުނަ
މަސައްކަތްތައް ، ބައްދަލުކުރާ ބޭފުޅުންނާއި އަދި އެ ބޭފުޅުންގެ މައުލޫމާތުތަކާއި، އަދި އެ ބައްދަލުވުންތަކުން ހޯދުނު
ނަތީޖާއާއި އަދި މައިގަނޑު މަގުސަދުތައް ވެސް ވަރަށް ޑީޓެއިލްސް ވައިސްކޮށް ލިޔެލާފައިވާކަން އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އިޖުތިމާއީ އަދި ސަގާފީ ކަންތައްތަކުގައި ވެސް ރާއްޖެ ތަމްސީލުކުރަމުންދާކަން އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ދެ ގައުމުގެ ދެމެދު އިންވެސްޓްމަންޓުތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ ފުރުޞަތު ފަހިކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި
ވެސް ކުރެވިފައި ހުރި މަސައްކަތްތައް މި ޓަރ ކީގެ ރިޕޯޓުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކޮށްލެވޭ. އަދި އެގޮތަށް
ތަރައްގީގެ އެކިއެކި އެހީ ހޯދުމަށް ޓަކައި ވެސް ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތައް ކުރެވި ގެންދާކަން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން.
ދެން ޚާއްސަކޮށް ޓަރ ކީވިލާތަކީ، ތުރުކީވިލާތަކީ ވެސް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެކިއެކި ދާއިރާއިން ވަރަށް ގިނަގުނަ
އެހީތަކެއް ފޯރުކޮށްދެމުންދާ ގައުމެއްކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ޚާއްސަކޮށް ތަޢުލީމީ ދާއިރާއާއި،
ޚާއްސަކޮށް މެޑިސިން ދާއިރާއި ން ވަރަށް ގިނަ ދަރިވަރުން ޓަރކީގެ ކޯސްތައް ހަދަމުންދާކަން ވެސް ފާހަގަކުރަން.
އަދި އެހެނިހެން ދާއިރާތަކުން ވެސް ވަރަށް ގިނަ ފުރުޞަތުތައް ޓަރކީ ސަރުކާރުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް، ހިލޭ ޑިގުރީއާއި
ޑިޕްލޮމާއާއި އަދި ޕީ.އެޗު.ޑީ ހެދުމުގެ ގިނަގުނަ ފުރުޞަތުތައް ދީފައިވާކަން ވެސް އަދި އެ ދަރިވަރުން އެ ތަނުގައި
ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރުމުންދާކަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ރިޕޯޓުން ފާހަގަކޮށްލެވޭ. ހަމައެއާއެއްކޮށް ޓަރކީ ،
ޓަރކިޝް އެއަރލައިނަކީ ވެސް މިއަދު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޑައިރެކްޓު ދަތުރުތައް ކުރަމުންދާ އެއަރލައިނެއް ގޮތުގައި
7

ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 28 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އަދި ޔޫރަޕުން އަދި މިޑްލްއީސްޓުން ފަތުރުވެރިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއަށް އުފުލުމަށް ޓަކައި ވަރަށް ގިނަގުނަ މަސައްކަތްތައް ކޮށްދެމުންދާ އެއަރލައިނެއްކަން މި
ފުރުޞަތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެންނާއި ޓަރކީއާ ވެސް ގުޅިފައި މި އޮތީ އިގުތިސާދީ
ގޮތުން އަދި ހުރިހާ ގޮތަކުން ވަރަށް ޚާއްސަ ގުޅުމެއްކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. މި ރިޕޯޓުގައި ވެސް
ޓަރކީއަށް، މި ބުނީ އެންބަސީއަށް ބަޖެޓުކުރެވިފައިވާ ބަޖެޓުގެ ތަފުސީލުތައް ޑީޓެއިލްވައިސްކޮށް ޖެހިފައިވާކަން
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އެ ޖުމުލަ ބަޖެޓު ލިބުނުވަރު، ކުރެވުނު ޚަރަދު އަދި ބެލެންސް ނިމުނު އިރުގައި
އަދި ފޯވަރޑު، ބެލެންސް ފޯވަރޑުކުރެވުނު ޑީޓެއިލްސްތައް ވެސް މީގައި ލިޔެފައި ހުރިކަން ވެސް އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. މައިގަނޑު އަމާޒުތަ ކުގެ ތެރޭ ، މައިގަނޑު އަމާޒުތަކުގެ ތެރޭގައި ހަމަ ކުރިން މި ދެންނެވިހެން
އަޅުގަނޑު މި އިޝާރާތްކޮށްލެއްވި މަގުސަދު ތެރޭ ހިމެނޭ ގިނަ ކަންތައްތައް ވަނީ މި ފޮރިން މިނިސްޓްރީގެ
މާފުކުރައްވާތި! މި އެންބަސީ ން ވެސް ކުރައް ވާފައި. އެގޮތުން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ އިސްތިހާރުކުރުމަށް ޓަކައި
މަސައްކަތް ކުރުމާ އި، ދިވެހިރާއްޖެއާއި ޓަރކީއާ ގުޅުން ބަދަހިކުރުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްކުރުމާއި، ސަރުކާރުގައި ތިބި
އެކިއެކި ވުޒާރާތަކާއި އަދި މުއައްސަސާތަކުގެ ވެރިންނާ ބައްދަލުކޮށް އަދި އިންވެސްޓްމަންޓުތައް ހޯދަން އެ ގައުމުގައި
ތިބި އިންވެސްޓަރުންނާއި އަދި އެކިއެކި ފޯރަމްތަކުގައި ވެސް ބައިވެރިވެފައިވާކަން މި ރިޕޯޓުން އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އާދެ! އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖެއާއި ޓަކީއާ ވެސް މިއީ ވަރަށް ގާތް ގުޅުމެއް އުފެދިފައިވާ
ގައުމެއް. އަދި ޚާއްސަކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރު ؛ ދިވެހީން ވެސް ވަރަށް ގިނައިން މިއަދު ޓަރކީއަށް ދަތުރުކުރާކަން
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ޚާއްސަކޮށް މި ވެރިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނާއި ޓަރކީއާ ސިޔާސީ ގުޅުން
ގާއިމުކުރުމުގެ ސަބަބުން ވަރަށް ގިނަ ދިވެހި ފަތުރުވެރިން ޓަރކީއަށް ވެސް އެބަ ދޭ. އެގޮތުން ޚާއްސަކޮށް
އަންތާލީއާއި ކަޕަޑޯސިއާ ކަހަލަ ސިޓީތަކަށް ދިވެހިން ވަރަށް ގިނައިން ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްލަން އެބަ
ބޭނުން އިނގޭތޯ. މިހިސާބުން ދެން އަޅުގަނޑު ޖެހިލާނީ މި ރިޕޯޓާ ބެހޭ ގޮތުން އާދެ! ތި ބޭފުޅުން އެއްވެސް އެއްޗެއް
ހިއްސާކޮށްލަން ނުވަތަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ނަމަ އަޅުގަނޑު ފްލޯއަށް އެ ފުރުޞަތު މި ވަގުތު ހުޅުވައިލާނަން. މި
ރިޕޯޓަށް ޖެހިލާ އިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދެމެދުގައި އިނގޭތޯ، ދިވެހިރާއްޖެއާއި ޓަ ރކީއާ ދެމެދުގައި ރަސްމީ
ޑިޕްލޮމެޓިކް ގުޅުން ގާއިމުކުރެވިގެން މި ދިޔައީ 1979 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 28 ވަނަ ދުވަހު. ވަރަށް ކުރިން
ދިވެހިރާއްޖެއާ ސިޔާސީގުޅުން ގާއިމުކުރެވިފައި އޮތް ގައުމެއްކަން އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން.
ކުރިން ދެންނެވިހެން އެކިއެކި ދާއިރާތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގިނަގުނަ އެހީތަކެއް ފޯރުކޮށްދީފައިވާ ގައުމެއް
ޓަރކީއަކީ. އަދި މި ވެރިކަމުގައި، ޕީ.އެން.ސީގެ މި ވެރިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ލީޑަރު އެންމެ ފުރަތަމަ އެ
8

ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 28 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
މަނިކުފާނު ޒައާމަތާ ހަވާލުވެވަޑައިގެން ބޭރު ގައުމަކަށް ކުރެއްވި ޒިޔާރަތް ޓަރކީއަށް ވަޑައިގަތް ގަތުމުން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ އަޅުގަނޑުމެންނާއި ޓަރ ކީއާ ދޭތެރޭގައި އޮތް ޚާއްސަ ގުޅުން އިނގޭތޯ. އާދެ!
އެހެންކަމުން، އިތުރު އެއްވެސް ބޭފުޅެއް އެއްވެސް އެއްޗެއް މި ރިޕޯޓާ ބެހޭ ގޮތުން ދަންނަވައިލަން އިޝާރާތެއް
ލިބިފައިނުވުމާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ މިހިސާބުން މި ރިޕޯޓުގެ ދިރާސާ، އާދެ! މި އަހަރީ ރިޕޯޓު
ދިރާސާކުރުން ނިންމައިލަން އިނގޭތޯ. ނިންމައިލީ އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތަށް
ތިޔަ ދެއްވާ އެއްބާރުލުމާ އެކު އިތުރު، މިހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އެޖެންޑާކުރެވިފައި ހުރި ހަތަރު ކަންތަކުގެ
ތެރެއިން ތިން ކަންތައް ނިންމައި، ދެން މަޖިލިސް ފްލޯ ފެށެން ކައިރިވުމާ އެއްކޮށް މި ހިސާބުން އަޅުގަނޑު
ގަސްތުކުރަނީ މިއަދު މި ބައްދަލުވުން ނިންމައިލަން. والحمد هل. وال ساَّلم علْيكم ورحمة هلا وبركاته.
____
9